



Paisatges trobats

Josep Santesmases és un dels historiadors locals més importants de les comarques del sud, però també poeta i un excel·lent prosista. Guanyador del premi de Narrativa Memorialística de Benicarló ens arriba *Els paisatges trobats* (Onada ed.), un dietari dels dos últims anys, on el paisatge de Vilarodona i altres indrets són els protagonistes, com si fossin animats. Santesmases omple d'amor aquestes pàgines, on les oliveres, els pobles abandonats, els antics campanars o els canvis de temps aconseguen que la bellesa es faci plenitud. És el testimoni serà d'un món aliè a la cultura urbana i la neurastènia de les ciutats, però una mirada compassiva a la terra i al cel, als núvols que passen. No es perdin aquest tresor planià. *



Els desertors

Magnífica història la que ens ofereix el professor universitari de filosofia Agustí Segarra a *Rendició a la neu* (Gragal). Ens ofereix la història de dos germans que decideixen desertar del cos de carabiners de la comandància de Puigcerdà cap al final de la guerra i patir les condicions adverses dels camps de concentració i l'exili fins arribar al París ocupat. Les descripcions potents i el nervi com a narrador fan que aquesta novel·la tanqui la seva trilogia sobre la Catalunya contemporània amb una obra que hauria de ser un referent. Només per l'evocació de l'exode republicà o el passeig per mercat de Les Halles el llibre ja valdria la pena, però és ple de moments culminants. La veritat és que es fa breu tot i la intensitat. *

Palau per Pi de Cabanyes

L'oportunitat de reviu la personalitat i la intensitat creativitats de Josep Palau i Fabre ens arriba a través del volum *Foc secret de Josep Palau i Fabre*, d'Oriol Pi de Cabanyes, que acaba de publicar Curbet coincidint amb el centenari de l'Alquimista. En aquest assaig, Pi recupera articles i presenta capítols d'una història d'amistat i també una lectura en profunditat, en alguns moments gairebé psicoanalítica, de Palau i Fabre, amb les seves filies i fòbies. El volum és important pel retrat d'un escriptor, que esdevindrà un clàssic, i també perquè tenim l'Oriol Pi més brillant, el més romàntic, el dels seus inicis com a narrador. Sap copsar en poques línies tot el talent irreverent de Palau, però també la seva vessant com a artesà de l'obra de Picasso i, sobretot, l'anecdòtic d'un personatge del segle, que va combatre a la guerra, que va ser titllat de col·laboracionista, que va participar en els intents de recuperar la nostra literatura de manera clandestina, que es va exiliar a París –on es va relacionar amb la *crème de la crème*, els Artaud, Malraux, Sartre, Camus, Paz...– i va ser un activista incansable en favor de la cultura catalana i la llibertat. També episodis més foscos, com la marginació dins determinats cercles o la campanya que determinats escriptors catalans van fer en contra seva quan Palau va ser al capdavant del Pen Club. En definitiva, el llibre és una de les grans aportacions al l'Any Palau i Fabre, un regal per als iniciats i per als que vulguin descobrir-lo. *



Chirbes en català

Els que vam conèixer Rafael Chirbes sabem la simpatia que sentia per la seua llengua materna i per Barcelona, on va passar anys feliços i incerts. A tres anys del traspàs, la fundació que porta el seu nom i Lletra Impresa presenten una traducció de Carles Mulet al valencià de *La bona lletra*, una novel·la que narra una història familiar en què la mare explica al fill en primera persona tots els avatars dels derrotats i les conseqüències: l'ambient de misèria i indignitat del país, que el narrador de Tavernes tan bé va recrear en moltes de les obres posteriors. El que ha estat considerat el millor novel·lista de la seua època, el podem sentir ara en la seua llengua quotidiana i casolana. Bravo! *





Debut madur

La periodista Xènia Bussé debuta amb el recull de contes *De més verdes en maduren*, (Acontravent i il·lustracions de Toni Benages). Amb una prosa àgil i elegant i a través d'uns relats breus, Bussé ens introdueix en una mena d'autobiografia, on els primers contes poden recrear una visita al zoo, els cosins o el padrí fins arribar a l'etapa universitària o els records urbans de personatges al límit, on la ingenuïtat inicial queda substituïda per la sordidesa de la prostitució amb heroïna. També trobarem històries d'amor asimètriques, viatges i gent de pas, és a dir, històries de tota una vida, explicades com abans s'explicaven les històries, a cau d'orella. M'agrada el to, l'estil i la profunditat de tenir coses a dir i saber com dir-les. *



En terra de crims

La ressuscitada col·lecció *Quaderns de la font del cargol* que va fundar Valerià Pujol reedita el recull de contes *Terra de crims* trenta anys després. Entre la *nouvelle* i la fragmentació a través dels contes, Pujol va saber introduir-nos en un territori fronterer entre la ficció i les tafaneries en un ambient rural sovint detestable. Els personatges de diferents classes socials conformen un mosaic, on podem trobar el nervi literari de l'escriptor i el gust per recuperar expressions de la zona del Maresme on va viure i morir el 1992, amb només quaranta anys. Amb la perspectiva, la narrativa de Valerià Pujol no resulta distant de la de Bufalino o Camilleri, és a dir, el gust de la trama policíaca no amarga la vocació d'estil. Molt ben recuperat! *



Shelley per Garzón

El ja veterà escriptor Ricard Ruiz Garzón ens ofereix a *Mary Shelley i el monstre de Frankenstein* (Angle) una molt interessant lectura sobre un dels grans mites del romanticisme i tot el que ha comportat en l'imaginari posterior. En un exercici de lectura comparada, que pot involucrar Borges i Cortázar, Garzón revisa aspectes biogràfics de l'escriptora i del seu selecte i influent grup d'amics. Pot qüestionar etiquetes com la literatura de fantasmes, el mite del Minotaure o de Prometeu o introduir-nos en altres dimensions dels clàssics llatins o més pròximes, com els *Blade Runner* i *Alien* de Ridley Scott. En definitiva, un assaig amè i brillant sobre l'home perfecte i el monstre. *

